

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐ
เทศบาลตำบลบ้านต๋ำ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑) การคัดเลือกกระบวนงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต
๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนงานหรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงของเทศบาลตำบลบ้านต้ำ ได้มีมติประเมินความเสี่ยง**ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ** โดยพิจารณาคัดเลือกโครงการที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่มีวงเงินงบประมาณสูงสุด จำนวน ๑ โครงการ ซึ่งการที่ถูกพิจารณาคัดเลือกให้มีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต คือ

โครงการ ปรับปรุงซ่อมแซมผิวถนนคอนกรีต ซอย ๔ หมู่ ๑ .....
งบประมาณ ๔๑๕,๕๐๐ บาท (สี่แสนหนึ่งหมื่นห้าพันห้าร้อยบาท) .....

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

๒.๑ การกำหนดขอบเขตของงาน (Terms of Reference : TOR)

- การกำหนดราคากลาง : มีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างของทางราชการ

๒.๒ การประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

- การสมยอมกันในการประกวดราคา (ฮั้วประมูล) : ผู้เข้าประมูลอาจเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการตกลงส่วนแบ่งหรือหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรม

๒.๓ การตรวจรับพัสดุ

- การตรวจรับไม่ตรงตามแบบรูปรายการก่อสร้าง : งานที่ส่งมอบอาจใช้วัสดุการก่อสร้างไม่ตรงหรือไม่ครบถ้วนตามรูปแบบรายการก่อสร้างที่ระบุในสัญญา แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุยินยอมลงนามการตรวจรับพัสดุ

๒.๔ ความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างหลังการส่งมอบ

- หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุหรือภัยอื่นนอกเหนือจากการจ้าง : ภายในกำหนด หากความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุหรือภัยอื่นนอกเหนือจากผู้รับจ้างอันเกิดจากการใช้วัสดุที่ไม่ถูกต้องหรือทำไว้ไม่เรียบร้อย หรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา เช่น ภัยธรรมชาติ อุทกภัย, ประชาชนไปดัดแปลงแก้ไขสิ่งก่อสร้างภายในระยะเวลาค้ำประกันสัญญา

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลบ้านต้ำ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐของกระบวนงานหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส (Likelihood) และด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood : L)

กำหนดเป็น ๕ ระดับ เพื่อดูความถี่หรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดทุจริตในขั้นตอนนั้นๆ

๕ (สูงมาก) : มีช่องโหว่ทางระเบียบชัดเจน หรือเคยเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้บ่อยครั้งในอดีต
๔ (สูง) : มีโอกาสเกิดสูงเนื่องจากขาดการตรวจสอบที่เข้มงวด
๓ (ปานกลาง) : มีโอกาสเกิดเป็นครั้งคราว หรือมีระเบียบควบคุมแต่ไม่รัดกุมพอ
๒ (น้อย) : โอกาสเกิดน้อย เนื่องจากมีขั้นตอนการตรวจสอบหลายชั้น
๑ (น้อยมาก) : แทบไม่มีโอกาสเกิด เพราะระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่าน e-GP มีความโปร่งใสสูง

๒. ด้านผลกระทบ (Impact : I)

ประเมินความเสียหายหากเกิดการทุจริตขึ้นจริง (เน้นที่งบประมาณและชื่อเสียงองค์กร)

๕ (สูงมาก) : งบประมาณเสียหายเกิน ๑๐% ของมูลค่าโครงการ หรือถูกชี้มูลความผิดทางอาญา/วินัยร้ายแรง

๔ (สูง) : งบประมาณเสียหายสูง (เช่น การก่อสร้างกำแพงกันดิน คสล.ฯ ที่มีราคาค่าก่อสร้างสูงกว่าราคากลางมาก) หรือถูกร้องเรียนผ่านสื่อ

๓ (ปานกลาง) : ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามตัวชี้วัด หรือต้องแก้ไขสัญญา/ทีโออาร์ใหม่

๒ (น้อย) : ความเสียหายทางการเงินเล็กน้อย หรือเกิดความล่าช้าในการส่งมอบ

๑ (น้อยมาก) : แทบไม่กระทบต่อเป้าหมายโครงการ

๓. การประเมินระดับความเสี่ยง (Risk Matrix) นำค่า L x I มาคำนวณเพื่อหาคะแนนความเสี่ยงรวม ซึ่งแบ่งเป็น ๔ ระดับ (Matrix ๕ x ๕)

คะแนน	ระดับความเสี่ยง	สีสัญลักษณ์	แนวทางจัดการ
๑๕ – ๒๕	**สูงมาก**	แดง	ต้องมีมาตรการจัดการทันทีและรายงานผู้บริหาร
๙ – ๑๔	**สูง**	ส้ม	ต้องจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง
๔ – ๘	**ปานกลาง**	เหลือง	เฝ้าระวังและปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน
๑ – ๓	**ต่ำ**	เขียว	ยอมรับความเสี่ยงได้ แต่ต้องมีการติดตาม

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยง (Risk Severity) ในโครงการปรับปรุงซ่อมแซมผิวถนนคอนกรีต ซอย ๔ หมู่ ๑ โดยใช้เกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในหน่วยงานของรัฐ ดังนี้

ประเด็นความเสี่ยง	ค่าความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ)	ระดับความรุนแรง (I)	เหตุผลประกอบการประเมิน
๑. การกำหนดราคากลาง : มีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการกำหนดราคากลางงานก่อสร้างของทางราชการ	๔ x ๓	๑๒ (สูง)	- ส่งผลให้ต้องใช้วงเงินงบประมาณที่สูงในการก่อสร้าง
๓. การสมยอมกันในการประกวดราคา (ฮั้วประมูล) : ผู้เข้าประมูลอาจเป็นเครือข่ายเดียวกัน มีการตกลงส่วนแบ่งหรือหลีกเลี่ยงการแข่งขันอย่างเป็นธรรม	๕ x ๕	๒๕ (สูงมาก)	- เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ฮั้วฯ ซึ่งมีโทษทางอาญาร้ายแรง และทำให้ อบต. ต้องจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่าที่ควรจะเป็น
๔. การตรวจรับไม่ตรงตามแบบรูปรายการก่อสร้างที่ส่งมอบอาจใช้วัสดุการก่อสร้างไม่ตรงหรือไม่ครบถ้วนตามรูปแบบรายการก่อสร้างที่ระบุในสัญญา แต่คณะกรรมการตรวจรับพัสดุยินยอมลงนามการตรวจรับพัสดุ	๔ x ๔	๑๖ (สูงมาก)	- ส่งผลให้งานที่ส่งมอบได้วัสดุที่ไม่มีคุณภาพไม่ตรงตามรูปแบบรายการก่อสร้าง และอาจมีปัญหาการซ่อมบำรุงในระยะยาว

๕. หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุหรือภัยอื่นนอกเหนือจากการจ้าง : ภายในกำหนด หากความชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากเหตุหรือภัยอื่นนอกเหนือจากผู้รับจ้างอันเกิดจากการใช้วัสดุที่ไม่ถูกต้องหรือทำไว้ไม่เรียบร้อย หรือทำไม่ถูกต้องตามมาตรฐานแห่งหลักวิชา เช่น ภัยธรรมชาติ อุทกภัย, ประชาชนไปดัดแปลงแก้ไขสิ่งก่อสร้างภายในระยะเวลาค้ำประกันสัญญา	๔ x ๔	๑๖ (สูงมาก)	- เทศบาลต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมโครงสร้างของถนนคอนกรีต ที่สูงและประชาชนอาจได้รับภัยอันตรายความเสียหายจากการสัญจรไป-มาได้

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

คณะกรรมการบริหารจัดการความเสี่ยงเทศบาลตำบลบ้านต้ำ ได้จัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงสำหรับโครงการปรับปรุงซ่อมแซมผิวถนนคอนกรีต ซอย ๔ หมู่ ๑โดยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. มาตรการป้องกันล่วงหน้า โดยมุ่งเน้นการจำกัดโอกาสการทุจริตตั้งแต่ระยะวางแผนโครงการ โดยมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

๑.๑ มาตรการป้องกันการกำหนดคุณสมบัติของผู้ยื่นเสนอราคาและผู้รับจ้างงานก่อสร้างที่เอื้อประโยชน์ต่อรายใดรายหนึ่ง

- ให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำร่างขอบเขตของงาน (TOR) และคุณลักษณะเฉพาะจากบุคลากรหลากหลายกองงาน เพื่อให้เกิดการตรวจสอบถ่วงดุล พร้อมทั้งพิจารณาเชิญตัวแทนภาคประชาชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกเข้าร่วมสังเกตการณ์

- กำหนดให้มีการสืบราคาตลาดจากผู้ยื่นเสนอราคาไม่น้อยกว่า ๓ ราย เพื่อใช้ประกอบการกำหนดราคากลาง โดยต้องถือปฏิบัติตามบัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงบประมาณอย่างเคร่งครัด

๑.๒ มาตรการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารภาครัฐเชิงรุก

- ดำเนินการเผยแพร่ร่างขอบเขตของงาน (TOR) ผ่านระบบเครือข่ายสารสนเทศของเทศบาลตำบลบ้านต้ำ และระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) เพื่อรับฟังความคิดเห็นหรือคำวิจารณ์จากสาธารณชนก่อนเริ่มกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

๒. มาตรการเฝ้าระวังระหว่างดำเนินการ โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบเพื่อค้นหาความผิดปกติในขั้นตอนการคัดเลือกผู้เสนอราคาและการตรวจรับพัสดุ

๒.๑ มาตรการตรวจสอบความสัมพันธ์ของผู้เสนอราคา

- ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบความเชื่อมโยงของผู้เสนอราคาในด้านความสัมพันธ์เชิงบริหารหรือเชิงทุน (อาทิ สถานที่ตั้งสำนักงาน หมายเลขโทรศัพท์ติดต่อ หรือโครงสร้างผู้ถือหุ้นกลุ่มเดียวกัน) เพื่อป้องกันพฤติการณ์การสมยอมราคา (ฮั้วประมูล)

๒.๒ มาตรการยกระดับความเข้มงวดในการตรวจรับพัสดุ

- กำหนดให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุดำเนินการบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหวขณะปฏิบัติหน้าที่โดยละเอียด โดยเน้นการตรวจสอบความถูกต้องของวัสดุการก่อสร้างและความครบถ้วนของวัสดุการก่อสร้างตามรูปแบบรายการก่อสร้างที่ระบุในสัญญา

๓. มาตรการกำกับดูแลภายหลังการส่งมอบ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบและป้องกันการนำทรัพย์สินราชการไปใช้ประโยชน์ส่วนตน :

๓.๑ มาตรการควบคุมภายหลังการส่งมอบโครงการ

- หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้น ให้ดำเนินการแจ้งผู้รับจ้างแก้ไข/ซ่อมแซม/ปรับปรุง โดยด่วนจากเหตุหรือภัยจากการก่อสร้างให้เป็นไปตามระเบียบการบริหารจัดการพัสดุ

๓.๒ มาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและแจ้งเบาะแส

- จัดให้มีช่องทางรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตที่เข้าถึงได้โดยง่าย อาทิ กล่องรับเรื่องร้องเรียน (ตู้ ป.ป.ช. ประจำ อบต.) หรือช่องทางรับแจ้งเบาะแสผ่านเว็บไซต์หลักของหน่วยงาน